

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK * Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:
za celo leto K 40.—
za polleta . K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 R.
Uredništvo in uprava.
Kopitarjeva ulica M. 6.
Uredn. telefon šte. 50.

Protić prevzame sestavo vlade?

Belgrad, 11. (Izvirno.) V političnih krogih prevladuje mnenje, da bo regent prestolonaslednik Aleksander poveril sestavo vlade dosedanjemu min. predsedniku, voditelju radikalcev Stojanu Protiću, ako se ne posreči samostalcu-demokratu Davidoviću sestavi vlade.

LDU Beograd, 11. avgusta. »Tribuna« poroča: Ob zaključku lista je dospela nepotrjena vest, da bo Davidovič prosil regenta Aleksandra za pooblaščenje, da poverjeni mandat za sestavo kabineta prenese na člana kluba neodvisnih radikalcev.

LDU Beograd, 11. avgusta. »Tribuna« piše o krizi: Kakor doznavamo, se g. Ljub Davidoviču ni posrečilo, izpolniti poverjeni mandat za sestavo novega kabineta. Vzrok temu so ponesrečena pogajanja, katera je vodil z radikalnim klubom zaradi

sestave nove vlade. Davidovič se ni mogel strinjati s pogoji, katere je radikalni klub stavil v vprašanju sestave nove vlade. Davidoviču ne ostane drugega nego to, da odloži poverjeni mu mandat, ali da sestavi novo vlado brez radikalcev. Eno je gotovo. Radikani klub je šel v svojih koncesijah zaradi olajšanja sestave kabineta do skrajnih mej. Radikalci so pristali tudi na to, da Protić vstopi v kabinet kot resortni minister. Demokratska zajednica pa se ni hotela odzvati zahtevam radikalnega kluba glede odstranitve vzrokov, ki so izzvali krizo; zdi se, da želi pokazati, da ji ni do tega, da se ti vzroki odstranijo.

LDU Beograd, 11. avgusta. »Tribuna« poroča: Neodvisni radikalci so izjavili, da ne vstopijo v kabinet Davidovičev, ako ne bodo sodelovali tudi radikalci.

Pribičević pri dr. Korošcu.

Belgrad, 11. avgusta. (Izvirno.) V nedeljo je posetil min. podpredsednika dr. A. Korošca minister za notranje stvari Sv.

Pribičević ter imel z njim enourni razgovor.

Ministrski predsednik in vojvodinski radikalci.

LDU Belgrad, 11. avgusta. Ministrski predsednik Protić se je mudil v nedeljo v Novem Sadu in se je še isti dan zvečer vrnil v Belgrad.

Belgrad, 12. avgusta. (Izvirno.) Včeraj se je vrnil semkaj voditelj srbskih radikalcev dosedanji min. predsednik St. Protić

iz Novega Sada, kjer je obiskal svojega na smrt bolnega prijatelja, voditelja vojvodinskih radikalcev Krasojeviča. To priložnost je uporabil, da je konferiral z voditelji vojvodinskih radikalcev, v prvi vrsti s srbskim publicistom Jašom Tomičem.

Srbski radikalci hočejo v opozicijo.

Belgrad, 11. avgusta. Velika večina srbske radikalne stranke želi na vsak način, da preide srbska radikalna stranka v opozicijo, glavni povod temu je strankarstvo in osebno sovraštvo proti Pribičeviću.

Ako se to ne bo zgodilo, bo predvsem služuga Stojana Protiča in drugih zmernejših mož v radikalni stranki, ki se izogibljejo opozicije zgolj vsled zunanje-političnih zahtev.

Protiboljševiški preobrat v Rusiji.

LDU. Berlin, 11. avgusta. (DKU.) »Vossische Zeitung« javlja iz Kopenhagna: Zadnja poročila iz Rusije prorokujejo presenetljive politične dogodke v najkrajšem času. Splošno menijo na Ruskem, da je boljševiška vlada v zagati, iz katere ne more najti izhoda.

LDU. Berlin, 11. avgusta. (DKU.) »Lokalanzeiger« javlja iz Kopenhagna: Brutojavka iz Helsingforsa poroča, da vzbujajo zadnja poročila iz Rusije največjo

pozornost. Poročila pravijo, da se je v mišljenju ruskega prebivalstva napram boljševizmu pojavil splošen preobrat. Boljševizem čimdalje bolj propada.

LDU. Moskva, 11. avgusta. (DKU.) — Brezžično.) Po poročilih iz Bobruiska vlada v Vilni lakota in legar.

LDU. St. Germain, 10. avgusta. (DKU.) »Intransigeant« poroča: Vrhovni svet je sklenil, da ostane blokada proti Rusiji v veljavi.

Dr. Pavlović v Novem Sadu.

LDU Belgrad, 11. avgusta. V petek, 8. t. m., je došla semkaj deputacija, ki jo je odposlal veliki narodni zbor, ki je zboroval dne 3. t. m. v Novem Sadu. Predsednik narodnega predstavništva dr. Pavlović je sprejel deputacijo, ki je tožila o neugodnih odnošajih v Vojvodini, zlasti zaradi ustavitve železniškega prometa in nerednosti na poštah. Deputacija je izročila Pavloviću protestno resolucijo narodnega zbora v Novem Sadu, ki vsebuje vse pritožbe. Dr. Pavlović je izjavil, da so mu prometne težkoče v Vojvodini znane, da bo oddal resolucijo novi vladi in da bo zahteval, da se navedene neprilike odpravijo. Potrdil je tudi to, da so narodni poslanci iz Vojvodine prosili za vzpostavitev prometa. Deputacija je vzela odgovor predsednika narodnega predstavništva na znanje.

Neresnična vest „Riječ SHS“.

Presburo zunanjega ministrstva v Belgradu javlja službeno: Zagrebški list »Riječ SHS« veli v enem izmed svojih poročil o krizi, da je izjava ministrov demokratske zajednice zakasnela v izdaji zato, ker ni ugajala Protiću, in da je šele na intervencijo ministrov demokratske zajednice svobodno izšla iz predala šefa belgrajskega urada. — Pooblaščenim smo izjaviti, da je to poročilo navedenega lista od besede do besede izmišljeno.

Baranja za Jugoslavijo.

LDU Osijek, 11. avgusta. Veliki župan Baranje, dr. Pañurović, na čelu deputacije baranijskih Jugoslovancev je zopet odpoval v Pariz, da urgira boljše rešenje mirovne konference, da se vsa Baranja prikloni kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Rumunska agitacija v Banatu.

LDU Veliki Bečkerek, 10. avgusta. Govorilo se e, da Rumuni ne bodo mirovali, dokler ne dobe vsega Banata do Tise. To vest je priobčil Jugoslovanski tiskovni urad na podlagi zasebnih informacij. Vest še ni uradno potrjena. Gotovo pa je, da vrše Rumuni silno agitacijo v onem delu Banata, ki ga imajo zasedenega. Največ jim je, da napravijo sebi ugodno mnenje v inozemstvu, zato pišejo note in spomenice. Osnovali so že legijo in prete Srbom z vojno. Telovadna zveza je pripravljena, da udari z orožjem. Potrebno je tedaj, da se tudi mi organiziramo na odpor. Prebival-

stvo je oplášeno po govoricah, ki jih razširjajo Rumuni, češ da zasedejo ves Banat. Vse časopisje naše kraljevine se mora postaviti za našo stvar in pripomoči, da pripade kar največji del Banata nam. Temešvar smo izgubili le vsled svoje popustljivosti. Več ne smemo odnehati, ker za branjujejo to nujni gospodarski interesi.

Neresnične vesti o potovanju prestolonaslednika.

LDU Belgrad, 11. avgusta. Presbiro zunanega ministrstva javlja službeno: Nekí zagrebški list je priobčil poročilo iz Belgrada, da pride koncem tega meseca prestolonaslednik regent Aleksander v Zagreb, kjer bi se sestal s tujim prijateljskim vladarjem. Pooblaščení smo izjaviti, da za sedaj še ni gotovo, kdaj pride prestolonaslednik regent Aleksander v Zagreb. Poročilo, da bi se imel v Zagrebu sestati s tujim prijateljskim vladarjem, je neosnovano.

Tehnična šola v Belgradu.

LDU Belgrad, 11. avgusta. V ministrstvu za trgovino in industrijo je bilo sklenjeno, da se v Belgradu otvori srednja tehniška šola, kjer se bodo izobraževali strokovni pomožni tehniki. Ta šola se otvori, kakor hitro se dobi za njo primeren prostor.

Preskrba premoga.

LDU Belgrad, 11. avgusta. Ministrstvo za promet ter ministrstvo za prehrano in za obnovo ozemlja sta formirala posebno komisijo, ki se bo v sporazumu z ministrstvom za trgovino in industrijo in z ministrstvom za šume in rude potrudila, da se preskrbi potrebni premog. Dnevni deficit premoga, ki bi se imel nabaviti, se računa na 900 vagonov. Ta deficit se more pokriti samo, ako se zviša produkcija premoga v premogovnikih našega kraljestva.

Dogodki na Mažarskem.

LDU. St. Germain, 11. avg. (DKU.) »Chicago Tribune« poroča, da ogrska vlada ne namerava predložiti narodni skupščini vprašanja o bodoči državni obliki Ogrske, preden ne zapuste Rumuni deželo. Ne vrše se pogajanja med Ogrsko in Rumunijo, ker je Ogrska prepustila ententi vodstvo.

LDU. Dunaj, 10. avgusta. (DKU.) »Arbeiter-Zeitung« objavlja oklic državnega izvršilnega odbora vojaških svetov proletarcev v vojaški suknji. Oklic pravi z ozirom na ogrske dogodke: Svarimo reakcijo, da bi skušala kakorkoli ogrožati našo mlado republiko. Vsak posamezni proletarec bo rad dal svoje življenje, preden si pustimo oropati težko priborjeno svobodo. Vojaki proletarci, bodite edini, spoznajte veliko nevarnost in pripravljajte se na boj.

LDU. Saint Germain, 10. avg. (DKU.) Sotrudnik »Eclair« je imel razgovor z rumunskim mirovnim delegatom vojvodom Vaido. Le-ta je rekel, da Rumuni prevrata nadvojvoda Jožefa nikakor niso podpirali. Rumuni hočejo v bodoče živeti z Ogrsko v miru, proti Habsburgovcem pa poznajo samo sovraštvo. Smatra, da so nadvojvodi pomagali v inozemstvu, vendar pa

gotovo ne Rumuni. Gre za poizkus, da bi se Habsburgovce zopet postavilo na krmljo, on pa ne verjame, da bo ta vlada mogla živeti. — Glede postopanja entente proti Rumunom pravi Vaida: Ako se hoče rumunske čete žaliti v samozavesti s tem, da se hoče tuje čete poslati v Budimpešto v svrhu nadziranja, ko so rumunske čete zmago same izvojevale, potem je nevarnost, da se razmere ohladijo, celo da pride do kakih dogodkov.

Francoske čete v Bolgariji.

LDU Pariz, 11. avgusta. (Dun. KU — Brezlično.) Iz Bukarešte poročajo: Francoske čete, ki so bile dosedaj v Dobrudži, so odšle na Bolgarsko, da razorožijo bolgarsko vojsko.

LDU Saint Germain, 10. avg. (Dun. KU) »Temps« poroča iz Bukarešte, da bodo francoske čete, ki so bile dosedaj nastanjene na Rumunskem, zasedle Bolgarsko in izvršile razorožitev. Pri Bolgarih v Dobrudži se je našlo 60.000 skritih pušk, mnogo strojníc in ročnih granat.

Francoske finance in mir.

Pariz, 11. avgusta. Finančni minister je predložil zbornici proračun za zadnje četrtletje. Krediti znašajo 5767 milijonov ter so se zmanjšali za 1200 milijonov napram proračunu za III. četrtletje. Samo vojni krediti so se znižali za 842 milijonov. Kot vzrok znižanju navajajo demobilizacijo. Krediti celoletnega proračuna znašajo 30.014 milijonov za leto 1918, pa 42.611 milijonov, tako da znaša diferenca 12.597 milijonov.

Boljševiško gibanje na Angleškem.

LDU St. Germain, 11. avgusta. (Dun. KU.) Listi javljajo, da je londonska policija zaplenila v predmestju Acton oglase, ki pozivljajo k ustanovitvi sovjetske vlade.

7 urni delavnik na Angleškem.

London, 11. avgusta. V angleških rudnikih uvedejo 7 urni delavnik. Zadevni zakon je že odobren.

Iz pokrajine.

k Krekov tabor v Komendi. Znano je, da je veliki dr. Krekprejel prve nauke na ljudski šoli v Komendi, kjer je poučeval njegov oče Val. Krek. Da se ohrani to dejstvo v častnem spominu, bo tukajšnje kat. slov. izobr. društvo odkrilo na nedeljo dne 31. t. m. na šoli spominsko ploščo. Da se pa počive tudi ideje, za katere je naš Krek delal in gorel, se bo vršil ob tej priliki »Krekov tabor«. — Ob 10. uri bo v cerkvi slavnosti primeren govor. — Pri sv. maši bo pela Pevska Zveza iz Ljubljane dr. Kimovčevó staroslovensko sv. mašo. Popoldne ob 2. uri se bo vršil »Krekov tabor«, kjer bodo razni govorniki očrtali pot naših izobraževalnih, političnih in gospodarskih organizacij. Po odkritju spominske plošče in po končanem taboru bo prosta zabava (velik srečolov, petje, spominska knjiga, »čudežni šotor« itd.) Za želodec bo preskrbljeno. Vsa naša društva izobraževalna, politična in gospodarska vabimo, da se

udeležijo tega tabora, da pozivimo naše težko, a lepo delo. Kdor ima narodno nošo, naj se pokaže v njej! Vsa društva, pri-glašajte se na naslov: Kat. izobr. društvo v Komendi; posebno pa ona, ki se mislijo udeležiti skupnega kosila. Kjer imate zastave, pridite z zastavami! Na veselo svídenje v lepi Komendi!

k Slovenci! Slovenke! Gre nam za tisoče življenj naših fantov in mož, ki padejo vsako leto radi alkohola v prezgodnji grob — gre za srečo in mir tisočeri družin — gre za naše žene, ki tpe pod krutostjo pi-jači vdaníh mož — gre za prihodnost našega mladega rodu — gre za obstoj stotín posestev in obrtnih podjetij — gre za milijone narodovega premoženja, gre za to, da se oprostimo stoletnih sramotnih okov alkoholizma, ki so glavna zapreka gospodarskega in kulturnega napredka našega naroda! Z zdravimi in treznimi možgani zrimo v svet: bol in težo življenja bomo bolj spoznali, a spoznali bomo tudi radost in velikost življenja čisto in neizkaljeno. Iz ljubezni do lastnih otrok, iz ljubezni do sobratov-tupinov se oprímimo vsi brez razlike stanu in poklica važnega socijalnega dela v boju proti alkoholizmu. Delujmo zavedno in odločno za svojo in svojecev srečnejšo bodočnost, kajti le trezen narod bo imel moč, da zadosti vsem zahtevam, katere stavi nanj nova doba.

k Armijske delavnice. Iz Zagreba poročajo: Za IV. armado se ustanove armijske delavnice v Zagrebu in Ljubljani. Pod upravo teh delavnic bodo spadale: artiljerijski arzenal, avtodelavnice, vojnó-železniške delavnice, povozne delavnice in druge. Za voditelja uprave armiskih delavnic je imenovan tehniški podpolkovnik Miodrag Vasič. Delavnice bodo povsem militarizirane.

k Ukradeno blago. V Brezovici pri Metliki, p. Suha so v noč od sobote na nedeljo pokradli neznani tatovi gostilničarju in posestniku Pavlu Dragelju raznega blaga in moške ter ženske obleke v vrednosti od 4- do 5000 kron. Svarimo pred nakupovanjem tega blaga po Dolenjskem. Orožniki so tatovom že za petami.

k Nadporočnik Tkalec v Segedinu. Iz Prekmurja poročajo, da je v Segedin došel znani slovenski izdajalec nadporočnik Tkalec. — Mogoče, da se bo vrnil tudi na svoj dom, ker se mu sedaj ni treba bati boljševikov.

k Nove poštné znamke. Iz Belgrada poročajo: Ministrstvo za pošto izbere izmed nagrajenih načrtov poštnih znamk dva najboljša, in sicer s sliko regenta Aleksandra. Za franko-znamké izvoli najbrž Čarapičev ali Koželjev načrt. Nove znamke bodo veljale za vso kraljevino.

k Sodišča v Srbiji. Iz Belgrada poročajo: Od 14. t. m. začno sodišča svoje poslovanje. Vse osobe predstojniških sodišč ima odpotovati v Belgrad nazaj.

k Občinski denar v Splitu. Iz Splita poročajo: Deželna vlada je odobrila sklep občinskega sveta v Splitu o emisiji občinskih znamk po 10 in 20 vinarjev, ki se izdajo v promet, da se odpomore pomanjkanju drobiža. Tek znak bo izdala splitska občina za 100.000 kron.

Naše čete zasedajo Prekmurje.

Murska Sobota v naših rokah.

Uradno poročajo dne 12. avgusta ob pol 1. uri popoldne: Na podlagi odločitve v Parizu nam je končno priznana Prekmurje in sporočeno olicijelno, naj ga okupiramo. Danes so se začele operacije v svrhu zavzetja Prekmurja. Bela garda se je umaknila in rdeča garda razpršila ter pogoja orožje. Narod z navdušenjem pričakuje

osvoboditeljev. Naše čete so zavzele Mursko Soboto ob 8. uri zjutraj in zaplenile 4 topove, nekolikito tisoč pušk, mnogo municije, 1 lokomotivo itd. V Battjand, severno od Murske Sobote, je prišla naša konjenica ter zaplenila veliko municijsko skladišče. Pohod se nadaljuje, dokler ne prispe naše čete na določeno mesto.

Protislovenske demonstracije v Gorici.

Trst, 11. avg. V petek, soboto in nedeljo so bile v Gorici velikanske manifestacije v spomin 3letnice prvega prihoda Italijanov v Gorico. Priprave za manifestacije so bile velikanske; bila je sijajna razsvetjava, kar je veljala italijansko vojaško upravo gotovo 100.000 lir. V noči od četrtega na petek je organizirana druhalj, ki jo je vodil prosluli komisar Resen, razbila zadnje ostanke slovenskih napisov v Gorici in sicer napise Narodne tiskarne, urarja Jakoba Šuligoja, trgovca z jestvinami Antona Krutina oziroma še prejšnji napis

Ivančič & Korinčič, trgovca Antona Korena, trgovca Drufovke, Kat. tisk. društva, odvetnika dr. Petra Medveščeka, odvetnika dr. Henrika Tume, nadalje zdravnika dr. Julija Bačarja, trgovca Fr. Batjela ter tvrdke Kerševan & Čuk. Razbili so tudi napis nemški tvrdki Juij Meindl n nemškemu zdravniku dr. Weinlechnerju. Ob tej priliki so kričali po mestu: »Abasso i sciavi! A morte i sciavi!« Očividno je bil napad na slovensko prebivalstvo organiziran ter je v zvezi z protislovenskimi napadi v Trstu.

Iz Ljubljane.

1 Pevska vaja »Ljubljane« danes ob 8. uri zvečer za moške in ženske v Ljudskem domu, II. nadstropje, soba 22. Udeležba točna! — Odbor.

1 V spomin pokojnega dvornega svetnika Josipa Dobide so nabrali nameščenci delegacije ministrstva financ 380 K in jih izročili poverjeništvu za socialno skrbstvo za oslepele vojake.

1 Društvo državnih uslužbencev SHS za slovensko ozemlje ima nujno odbo-rovo sejo dne 14. avgusta, ob 20. uri v običajnem lokalu. Polnoštevilo! — Predsedstvo.

1 Širokovni odsek progovnih nadziralcev. V nedeljo dne 17. avgusta 1919 se bo vršil v Ljubljani v vrtnem salonu gostilne »Pri novem svetu« ob 13. uri shod progovnih in drugih nadziralcev državne in južne železnice. Ker je došel osnutek nove službene pragmatike in se bo na shodu poglavito razpravljalo o tej zadevi, je neobhodno potrebno, da se tovariši polnoštevilo odzovejo temu vabilu.

1 Pobegli interniranec. Iz francoskega ujetništva je pobežnil in dospel v Ljubljano večeraj Korimšek Franjo iz Zagorja ob Savi. Pred vojno je imel restavracijo v Parizu, ob izbruhu vojne so mu kot Avstrijcu vzeli gostilno in ga internirali. Pozneje bi ga bili Francozi kot Slovenca sicer oprostili, ko bi ne bila srbska legacija odbila njegove prošnje, kot je razvidno iz listin. Pozneje je ušel iz civilnega ujetništva in se potikal tri tedne po Francoskem, dokler ni prišel v Toulon, kjer je dobil s pomočjo nekega srbskega častnika potno dovoljenje. Peljal se je čez Dubrovnik. V civilnem ujetništvu se nahajata še dva Slovenca (iz Štajerskega — eden od Nove Cerkve pri Celju) in dva Hrvata.

1 Porod na cesti. Danes ob 1. uri zjutraj se je neko dekle, ki je prihajalo iz Maribora in se podajalo v ljubljansko bolnišnico zgrudilo nenadoma na tlak in povilo krepkega kričača. Ženske iz bližnjih hiš so prihitele na krik dekleta na cesto in pomagale materi toliko časa, dokler ni prišlo osobe iz bolnišnice in odneslo mater in otroka v zavetje.

1 Na medicinski oddelek deželne bolnišnice v Ljubljani je bilo od leta 1913 do 1918 sprejetih 169 alkoholikov, ki so trpeli na raznih boleznih organov, povzročenih vsled nezmernosti pri uživanju alkoholnih pijač. Od teh bolnikov je odšlo 20 odstotkov ozdravljenih, 8 % je bilo oddanih na Studenec v umobolnico, 5 % jih je umrlo, ostali so bili zboljšani odpuščeni.

1 V prisilni delavnici v Ljubljani je bilo od leta 1913 do 1918 interniranih 226 prisiljencev. Med temi je bilo 80 % slučajev, pri katerih je bil alkohol vir delomrznosti in kaznivih dejanj. Teh 226 prisiljencev je imelo v razsodbah 596 kazni in sicer 312 radi vlačugarstva, 121 prisiljencev je bilo interniranih prvič, 53 drugič, 26 tretjič, 11 četrthič, 10 petič, 3 šestič in 2 devetih.

Po svetu.

1 s Zakaj se ženska odtuja domačnosti in družini? Pisateljica Gnauck-Kühnova je napisala članek o nedostatku služkinj. Dokazala je, da naših žen in deklet ne veseli domače delo, ampak da hočejo posnemati moške in zato se lotevajo obrtniškega in javnega dela. Temu nasproti dokazuje dr. H. Cohn, da morajo žene gledati po prislužku, zakaj dandanašnja uprava gospodarstva dostikrat ni ne gospodinjska, ne gospodarska, E, kako je bilo to vse drugače pred 50 leti! Kar se je doma rabilo, se je naredilo doma. Tedaj niso gospodinje doma samo prale, likale, kuhale in pekle, ampak se je tudi marsikak kos blaga, marsikatera obleka napravila v domači hiši. Delale so doma obleko za ženske, deco in tudi za moške. Dandanes nima naša mamica več teh skrbi, zakaj za denar dobi v prodajalnici vse in primeroma bolj poceni.

1 s Boljševiška umetnost vladanja. V treh mesecih svojega vladanja je dala mažarska boljševiška vlada za sedem milijard novega papirnatega denarja natisniti. Vlada je bila rdeča, ali denar je imela »bel« t. j. bel papir, ki ima tisk samo na eni strani. S temi »beliči« so plačevali visoki mezdodelavcem in uradnikom. Obrtniki in kmetje so beliče zavračali ter niso hoteli zanj ničesar prodati. Teh sedem milijard papirnatih koščkov je edini »blagoslov«, ki so ga dali mažarski boljševiki v treh mesecih svojega vladanja mažarskemu narodu in njegovim delavskim slojem.

1 s Boljševiki in delavstvo. Nedavno tega so prinesli časniki poročilo o vpeljavi dela čez čas v sovjetski Rusiji. Boljševiške gospodarske vrste se vračajo, kakor je videti, jako hitro k stari socialni napravi. Tako vsaj kaže članek N. V. Čajkovskega, predsednika demokratične stranke v Arhangelskem. Rečeni članek je ponatisnilo praško »Russkoe Delo«. Boljševiška vlada je ponudila bivšemu ravnatelju Siemensovih nemških zavodov, da bi prevzel dva komisariata in se potrudil za izboljšanje ruskih izdelkov. Boljševiška vlada je to ukrenila, da bi odpravila strašni notranji kaos. Krasin je ugodil želji sovjetske republike pod naslednjimi pogoji: Da bi bili sprejeti v komisariata, ki sta mu bila poverjena, nemški strokovnjaki brez ozira na njih politično pripadnost, 2. da bi bili odpravljeni nadzorovalni odbori, 3. da bi bilo uvedeno akordno delo in v slučaju potrebe zvišana delavna doba nad predpisano osemurno delo. Boljševiška vlada je pristala na vse te zahteve in Krasin je takoj prevzel delo s svojim štabom nemških strokovnjakov.

1 s Strašne povodnji. Iz Prage poročajo listom: Kar so zadnje dni povodnji uničile, je grozno. Zdaj šele vidimo, da je škoda veliko večja kakor smo mislili. Vso škodo, ki so jo naredile povodnji, cenijo na 150 milijonov. Število porušenih hiš znaša štiri sto. Najhuje so prizadeti naslednji kraji: Ogrski Brod, Homec, Piten in Bojkovice.

1 s Nevarni špirt. Da dvigne splošno izobrazbo in pospeši znanstveno delo v svoji državi, je Peter Veliki ustanovil leta 1724. v Petrogradu carsko akademijo in jo je oskrbel z bogatimi sredstvi, katere je

kasneje cesarica Elizabeta še zvišala. V poslopju se je nabajala lepa zbirka raznih naravoslovnih predmetov, mnogo znanstvenih pripomočkov in izbrana, dragocena knjižnica. Pozimi leta 1749. je nastal v tej zgradbi nevaren ogenj. Vojaki iz bližnje vojašnice so naglo prihiteli na pomoč in so junaško pomagali reševati ter so vse najznamenitjše predmete odnesli iz plamena. Med rešenimi predmeti je bilo tudi štirideset steklenic, napolnjenih s špiritom, v katerem so bile shranjene kače, žabe, močeradi, trakulje in druge živali. To se pravi, ko so steklenice pozneje urejevali, so bile pač živali v njih, toda špirta ni bilo več. Polkovnik je sklical moštvo in je vprašal, kaj se je zgodilo s špiritom. Nato se je oglasilo kakih osemdeset mož, ki so povedali, da so na ukaz podčastnika špirt izpili. »Ali ste vi to ukazali?« je vprašal polkovnik podčastnika. »Jaz,« je mož odgovoril. »Ukazal sem in sem zaradi dobrega zgleda sam prvi pil in največ popil.« »Zakaj pa?« »Špirt je v ognju nevaren. Prazne steklenice je bilo laže prenesti skozi plamen in ognjene iskre, nego golne, in izprazniti jih nismo mogli drugače, nego da smo špirt izpili.« Kasneje je polkovnik ustmeno poročal o tem na dvorcu; cesarica Elizabeta je nato navdušena vzkliknila: »Kako junaški so moji vojaki! Kdo bi si še upal piti špirt, v katerem je taka golazen! Ti moške res zaslužijo pohvalo!« Cesarica je hrabre moške obilno nagradila. Vojaki so se zadovoljno muzali, da tako dobrega žganja še nikdar niso pili.

Aprovizacija.

a **Sladkor za vkuhanje sadja.** Ker so izčrpane zaloge domačih sladkornih tovarov in zadostujejo dovozi iz inozemstva le za neposredni konzum, se letos ne bo delil poseben sladkor za vkuhanje sadja. Tozadevne prošnje so brezpredmetne in se ne bodo reševale. — Odsek za prehrano Slovenije.

a **Razdelitev mineralnega olja.** Iz Poljske sta dospela kot prva pošiljatev dva transporta različnih mineralnih olj. Ker je bilo ogromno število prosilcev za to blago, je odsek za prehrano pri razdelitvi tega kontingenta pritegnil zastopnike vseh prizadetih strok in sicer zastopnika kmetijstva montanističnih obratov, trboveljske premožokopne družbe, južne in državne železnice, obrtne in trgovske zbornice ter avtoferenta. Došli kontingent se je razdelil popolnoma in sicer tako, da je krita najnujnejša potreba posameznih obratov. Posameznim prosilcem se dostavijo neposredno po pošti nakaznice, na katerih je zaznamovana odkazana množina ter tvrdka, pri kateri dobi isto. Vsako nadaljnje dopisovanje na odsek za prehrano kakor tudi tozadevno posredovanje naj se opusti. Kakor hitro bode na potu nova pošiljatev, se prizadeti krogi pravočasno opozorijo, da javijo svoje potrebe.

a **Vazelin.** Odsek za prehrano ima na razpolago dva vagona prvovrstne vazeline iz Poljske. Reflektanti za to blago naj vložijo prošnje do 18. avgusta pri imenovanem odseku.

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Raš; preložil Al. Benkovič.)

(Dalje.)

Na dvorišče sta prihajali upognjena starka in velika zagorela kmetica, kakih petintrideset let stara. Obe sta imeli črno obleko, ruto na glavi, molitvenik in bel žepni robec v rokah, na prsih zloženih. Razlika v opravi je bila samo v krilih in obuvalih: starka je imela kratko krilo od starinskega sivega blaga, z velikimi modrimi progami, bele nogavice in čevlje, hči je šla v daljši, svetli katunki in je imela čizme.

Starka se gredoč ni zmenila za nič, hči pa se je pozorno ozirala naokrog.

Oskrbnica je pritekla iz veže in prisrčno klicala: »Bog vas sprimi, mamica!« in objemši starko, ji hotela poljubiti roko.

A ta ni pustila desnice z mehko vznemirljivostjo: »Kaj pa mislite, Gustika, ta bi bila lepa — kaj bi pa ljudje rekli!«

Oskrbnik je pozdravil sestro in se obrnil k ženi: »To je pa moja sestra Ana!«

Gospa jo je objela okrog vratu, poljubila in rekla: »Le počakajte, tako sem vas vesela, vi pa niste prišli na svatbo — mama je bila bolj pridna!«

Ana, rjavo ožgana od solnca, se je v zadregi nasmejala, plaho pogledala brata in zatisnivi oči odgovorila: »Draga svakinja, pri nas to ne gre, da bi človek za dalje časa odšel z doma — kaj bi mož počel z otroki?« Zopet se je plaho ozrla z brata na svakinjo, ponudila ji majhen zveženj ter rekla prisrčno: »Tu sem vam prinesla par jajec —«

»Tako škodo si napravljate — saj smo na pristavi, se je nasmejala gospa.

»O, nič ne de, le vzemite,« je naglo pripomnila mati in zveženj porinila sinahi.

»Premišljevala sem, kaj bi vzela, pa ni bilo čisto nič drugega,« je rekla sestra.

»Pojdimo naprej,« je hitela gospa Gusta, vzemši zveženj, ter počasi silila ženi v vežo in v kuhinjo.

Sestra Ana se je dala hudo siliti, mrmljačoč je hotela biti zadnja.

Starka se je splazila v kuhinjo in ne da bi dvignila glavo, hitro pregledala ves prostor.

»To je moja kuhinja,« je rekla gospa in se vesela ozirala naokrog.

Mati se je počasi zvedavo ozirala po stenah ter samo mirno kimala; tudi sestra je ogledovala, a kadarkoli bi se bila morala s pogledom ujeti z gospo Gusto, jo je vselej preskočila.

»Lepo opravo imate, Gustika,« je nazadnje rekla mati ter mlado gospo počasi pogledala od nog do glave. Tudi sestra jo je opazovala, a le kadar je vedela, da se z očmi ne ujema s svakinjo.

Gospa Gusta na materine besede ni vedela kaj odgovoriti; čutila je, da so bile izgovorjene brez veselja, samo da so bile izgovorjene.

»Ne stojmo in pojdimo dalje!« je silil oskrbnik in šli so v sobo.

Mati se je zopet počasi zvedavo ozirala.

»Bele postelje imate,« je rekla bolj zase in stopivši k postelji gladila pernico;

poskušala je, kako je polna in kako ima perje.

»Pri nas ne moremo imeti belih pernic,« je opomnila sestra kot sama pri sebi.

»Bi že mogli — v koči se to ne spodobi,« je mimogrede rekla mati in naprej ogledujoč posteljo nadaljevala: »Tri blazine — pri nas imajo po dve veliki, a tu imajo v boljših hišah tudi povsod po tri.«

»Knjig ima svakinja kot v župnišču,« se je nasmejala Ana. Tudi mati se je nasmejala in kimajoč govorila: »Seveda, ko ima toliko šol in tam to morajo imeti, Gustika jih zdaj ne bo več kupovala, in kam ž njimi, ko ima druge skrbi!«

»Pojdite vendar sest, ljudje božji — saj sta pač trudni, a vedno stojata!« in oskrbnik jih je peljal v salon ter silil, naj sedeta.

»Kaj nimate natlačenih stolov?« se je začudila starka, opazujoča visoke, izrezljane naslonjače.

»V takih se nabira mnogo prahu, mati,« je v zadregi odgovorila Gusta.

Prezrla ni nobenega materinega pogleda in vsakega je že dobro razumela.

»O, tukaj imajo v boljših hišah povsod natlačene. Pri županu in pri drugi gospodi je taka gizdavost kakor v velikih mestih — take-le stole imajo z baržunom prevlečene, pri županu z rdečim. Ino, potreba tega ravno ni,« je pristavila, a gospa Gusta je razumela, da spada zraven neizgovorjeni dodatek: »Lepo pa je!«

Ana se je tudi ozirala in rekla: »To je soba! Kaj bomo mi v koči — mi smo reveži,« in plašno je pogledala Gusto v oči.

»Prosim vas, koliko se za take neumnosti potroši,« se je naenkrat oglašil oskrbnik, »to stane sila denarja, in čemu!« To je rekel, dasi je v sebi čutil nemir, ko je videl, da je vse to materi malo všeč.

»Le nikar ne govori,« je odgovorila mati odločneje in se očitaje ozrla na sina, »vse to spada skupaj v koči je drugače, v taki hiši pa zopet drugače,«

»Lepi pa so ti stoli — visoki kot prestoli,« je sestra posegla vmes ter se pohvalno nasmejala.

»Seveda so, takih tu nimajo nikjer,« je pritrdjevala mati in zagledavši se v svetlotiske v rezanih okvirih, zopet kimala in govorila: »Lepe podobe — jaz sem pa mislila, da imate slikane — tu imajo po velikih sobah slikane, široke okvire in vse pozlačene!« Gubasto, sivo, upadlo obličje in globoke, temne, nekoliko vlažne oči stare žene so bile o tem polne slastnega strmenja.

Gospa Gusta je molčala; ni se ji zdelo vredno razkladati, zakaj ima rada te podobe in zakaj mrzi tiste tuje šopirne barvotiske. Vedela je, da bi to bilo popolnoma brezuspešno.

»Ali sta že kje delala obiske?« je naenkrat mati hitro vprašala. (Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«. Odgovorni urednik Viktor Cenčič. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubliani.